

Облыстық № 2 әмбебап ғылыми кітапханасы
Әдістеме-библиография бөлімі

Кітапханаларда көпшілік жұмысының жаңа формалары

Арқалық 2018 жыл

Кіріспе

«Мәдениет – ұлттың бет – бейнесі, рухани болмысы, ал, кітап – ұлттың жаны, ақыл-ойы, парасаты. Кітап – рухани құндылық. Адамға ауа қандай қымбат болса, рухани нәр беретін кітап та одан бір бір мысқал кем емес. Сондықтан да кітапханашылар жүргізілген басты жұмыстары – кітапты насихаттау. Жаңа заман компьютер дәуірі болғанымен рухани азық іздеген, көзі ашық, көкірегі ояу әрбір адамның келер шаңырағы – кітапхана. Біздің ортақ міндет әрбір оқырманның керекті рухани азығын тауып, қажет ақпараттармен қамтамасыз етіп, өзіндік тұлғасын қалыптастыруына жағдай жасау. Сонымен оқырмандардың бос уақыттарын тиімді өткізу мақсатында және кітапхананы жарнамалауға, арнаулы атаулы күндерді атап өту бағытында, ақын, жазушылардың мерей тойларына арналған тақырыптық, мәдени-көпшілік жұмыстар жоспарлы түрде өткізіліп тұрады. Сіздерге көпшілік жұмыстардың бірнеше түрлерін ұсынамыз.

Ақпарат күні – белгілі бір уақытта (ай, тоқсан және т.б.) кітапханаға кезектегі түсім бойынша немесе өзекті мәселелер бойынша пайдаланушылардың хабарлауын қамтамасыз ететін кешенді іс-шара. Қосады: тақырыптық бөліктерде орналасқан әдебиетті ашық қарап шығу, шолулар, консультациялар және кітапхана қызметкерлердің ұсыным сұхбаттары.

Жақсы ақпараттық қосымша ретінде болуы мүмкін: қорға жаңа түсімдердің бюллетені, кейбір басылымдарға бет белгі, әдебиет тізімдері. Ақпарат күнінде кітапханашы (библиограф) күзетте болады. Ұйымдастыру принциптері: жүйелік жаңа әдебиет түсімдерімен кең танысуға ұмтылу, ұғымының толықтығы. Іс-шараның өткізу ұзақтығы бір күннен үш күнге дейін. Ақпарат күні туралы кітапханашы оқырмандарды ертеден хабарландырады.

Ақпараттық сағат – көпшілік шараның түрі. Мақсаты – жаңа түсімге немесе белгілі бір тақырып бойынша ақпарат беру.

Библиография күні – әдебиет іздеудің библиографиялық деректермелер бойынша ұсыным құралдардың және анықтама-библиографиялық ақпараттың негізінде пайдаланушылардың хабарлауын қамтамасыз ететін кешенді іс-шара. Көріп шығу көрмесі, шолу, консультация қосылады.

Библиографиялық ойын – оқырмандардың ақпарат-библиографиялық білгірлігін дамытуға көмектесетін әдейі ұйымдастырылған көңіл көтеру. Библиографиялық ойындар балалардың анықтама әдебиетке, библиографиялық құралдарға қарауға ынталандырады, кітаппен жеке жұмыс істеуге машықтарды алуға көмектеседі.

Библиографиялық шолу – құжаттардың қысқаша мазмұны сипаттарымен орынды әңгіме түрінде жасалған ашық ауызша хабарландыру. Шолулар түрлері: ақпараттық, ұсыным, тақырыптық, жеке, кітап пен журналдарды, библиографиялық құралдар, әдебиеттің және басқа құжаттардың арнайы түрлерін шолу. Шолу – бұл орынды және ретті әңгіме екенін кітапханашының есінде болу керек. Сондықтан жеке құжаттар арасында, ақпарат берген

және ұсынған кезде өту қисының шекараларын сақтау маңызды. Шолу үш бөлімнен құрылады: кіріспе, негізгі және қорытынды. Көпшіліктің назарын аудару үшін, шолуды оқырмандарға арналған сұрақтан бастауға болады, мысалы, оның тақырыбы, мақсаты бойынша. Шолудың кіріспе бөлімінде тақырыптың қысқаша сипаты беріледі, оның маңызы, әдебиеттің таңдау принциптері, оның шолу құрамындағы топталануы түсіндіріледі. Негізгі бөлімінде – шығармалар туралы әңгіме. Оның әрқайсысы туралы мәлімет беріледі (автордың тегі, шыққан мәліметтер, мақсаты және оқырман міндеті, анықтама аппараттың болуы, шығарма мазмұнын ашатын аңдатпа, бар болса шығармаларға арналған рецезия). Қорытынды бөлімінде барлығы айтылғанға қорытындысы шығарылады, шолу тақырыбының мазмұнына жақын қосымша басылымдар аталу мүмкін, сонымен бірге осы тақырып бойынша библиографиялық құралдар ұсынылуы мүмкін. Шолуға байланысты жалпы әдіс талваптары: жиналған кітаптардың көркем құндылығы баяндаудың қол жетерлігі мен қызықтылығы, тыңдаушыларды қарқындату талабы, ұсынған кітаптарды оқуға олардың қалауын ояту, шолу жұмыстың дербес түрі болып табылады, бірақ жиі кітап көрменің жанында өткізіледі, әдеби кешті, кітапты талықлау, әдеби ойындарды бастайды немесе аяқтайды.

Библиошар – Әртүрлі үрленген шарға қағаз жазылған сұрақтар жапсырылады. Оқырман шарды таңдап, ондағы сұраққа жауап береді. Сұраққа дұрыс жауап берген оқырмандарға жетон беріледі.

Буккросинг – кітапхана алаңының әр жерлеріне кітаптары бар сөре, үстелдер қойылады. Қонақтап ұнатқан кітабын алуға рұқсат беріледі, тек ол оқып болғаннан кейін кітапты буккросинг белгісі бар кез келген жерге (кафе, дүкен, кітапхана алдындағы сөре, аялдама, ағаш түбі) қайтаруы қажет. Оқырман оқыған кітабы туралы ойын кітапхананың эл.пошта жіберуге болатыны ескертіледі, кітаптың бетінде буккросинг ұйымдастырылған жерлердің мекен – жайлары мен кітапхананың эл.поштасының мекен-жайы көрсетілуі тиіс.

Вернисаж – планшеттерге көркем шығармалардың репродукциясы ілінеді және қатысушылар суретшінің өмірі, сүрген ортасы, суреттің тарихы туралы әңгімелейді.

Визит әдеби – музыкалық қонақжайы – Қонақжай жұмысының негізгі бағыты – оқырмандардың мәдени – бос уақытын өткізуін ұйымдастыру, кітаптарды және өнер сүюшілерінің қарым – қатынасы. Жұмыс сұрпаттары әртүрлі – тұсаукесерлер музыкалы – поэтикалық кештер. Ақын, журналист, жазушы, өнертанушы, композиторлармен кездесулер оқырмандар есінде ұзақ сақталады.

Викторина – әр түрлі білім салалардан алынған тақырыптарға арналған сұрақтар мен жауаптардан құрылған оқырмандардың ой өрісін кеңейту мақсатымен ойын. Түрлері тақырыптық, әдеби, музыкалық, тест, сюжеттік. Кітапханашы балалардың жастарына, олардың білім деңгейіне қарап ертеден сұрақтарды дайындайды. Сұрақтар саны ертеден белгіленеді, олар нақтылы және бір тақырыппен байланысты болуы тиіс. Викторинаның жеңімпазы ең көп дұрыс жауаптар берген оқырман саналады. Ұйымдастырушылар викторинаның көрністілігін қамтамасыз етуімен қам жиді: театрализация элементтері, компьютерлік және аудио-видеотехниканы пайдалану.

Әдеби аукцион – нақты аукциондардың ережелері көшірілген әдеби ойын: ұсынылған сұраққа кімнің жауабы соңғы және толық болса, сол жеңіске жетеді. «Саудаласуға» әдеби шығармалардың білгіштері кіреді. Ең оқымысты кітапты «сатып алуға» мүмкіндікке ие болады. Ойынды өткізу үшін «сатуға арналған» кітаптарды және аукционның қатысушыларына ұсынылған сұрақтарды дайындау керек. Мысалы: Атауында цифра кездесетін кітаптардың аттарын атап шығу (түс, есім, хайуанның аты және т.б.) Аукционға әдеби кейіпкерлердің «заттарын» да қоюға болады.

Әдеби кеш – әр түрлі тәсілдерді, ойын, театрализация, импровизация элементтерді қолдану арқылы әдеби шығармалардан негізделген кешенді іс-шара. Кештің негізінде әдеби сценарий болады. Оны қай тақырыпқа немесе айрықша мәнді тарихи күнге арнауға болады. Іс-шараның арқауына әдеби-музыкалық композиция, жазушының, тарихшының, өнер зерттеушінің, актердің шығуы тура келуі мүмкін. Әрбір жанға үзінді немесе дәйексөз басқа дауыстап оқушымен айтылған жақсы болар еді – дауыстардың тембр айырмашылығы мәнін түсіну үшін қосымша оңды әсер туғызады. Кештер үшін жайлы жағдай, сенімді достық қарым-қатынас, қатынастың формалды емес сипатын талап көрсету сипаты. Олар жиі шамдармен, шай ішумен өткізіледі. Кеш стильге салынған болу мүмкін (қонақ жай, салон, бал, шеру және т.б.) Түрін автордың поэтикасы, басылымның түрі, кітаптың жанры, ғасырдың стилі, елдің дәстүрлері ойға салады. Әдеби кештер оқырмандардың тарту деңгейі бойынша әр түрлі болу мүмкін – үлкен аудиториядан сонымен әдеби отау, әдеби дастарқан өткізуге болады.

Әдеби лото – дәстүрлі лото ережелі бойынша әдебиетті білуден әдейі ұйымдастырылған сайыс. Лотода тең ойыншықтар сандармен екі топ ойнайды. Команда өкілі ертеден дайындалған берілген тапсырмамен бірге кәртішкені алып, дауыстап оқиды. Кәртішкелердегі тапсырмалар – әр түрлі авторлардың әдеби шығармалардан алынған. Әңгіме стиліне және мазмұнына қарап, ойыншықтар бұл жолдар қайдан алынғын, олардың авторы кім екенін белгілеу тиіс. Егер қазылардың ойынша жауап дұрыс болған кезде, ойыншы өз ойын алаңның бір торын сызықтап тастайды. Торларын бұрын (көбірек) сызықтап тастаған команда жеңімпаз болып саналады.

Әдеби-музыкалық композиция – белгілі бір тақырыпқа немесе тұлғаға арналған кешенді іс-шара. Сценарий әдеттей белгіленген бір ретінде орналасқан қызықты мәліметтерден, поэтикалық және музыкалық үзінділерден құрылады. Дұрысы кітап-иллюстрациялық көрмесін безендіру, сәндік-қолданбалы кескіндемелік өнердің экспозициясын дайындау. Егер мүмкіндік болса, компьютерлік бетсалымды пайдалануға болады. Интерьердің безендірілуі қатаң және жайлы болуы тиіс; журнал үстелшесі, бірнеше орындық пен банкеталар.

Әдеби ойын – жазушының шығармашылығына немесе әдеби шығарма туралы материалды белгілі бір ережелерімен шарттасқан түрде ұсыну. Түрлері: рольдік «оқырманның әдеби кейіпкеріне айналу) және интеллектілік (олардың негізінде кітаптың, оның авторын, кейіпкерлерін табу).

Әдеби жұмбақтар (шығарма мен авторды кітаптың атауынан, кітап иллюстрациядан ойнап табатын); викториналар (балаларда еске алу, зеректікті дамытатын кітап мазмұны бойынша қызықты сұрақтар). Ойындар барлық жастық топтар оқырмандармен болу мүмкін.

Ойынның тақырыбын белгілеп кітапханашы сұрақтар мен тапсырмалар дайындайды. Ойындық сипаты сұрақтар оқырмандар автордың шеберлігін қалай қабылдайды, балалар қалай әдеби бейнелерді, баяндауларды ұғады деген сұрақтармен сәйкес болуы тиіс. Сахналық ойын жоспары: конкурстар, викториналар, белгіленген реттілікте ысырмалы және музыкалық үзілістер. Кітапханалық бөлменің безендірілуі: кітап көрмесі, суреттер, қол бұйымдар, карталар, жобалар, пікірлер, балалардың хабарламалары.

Әдеби сот – Көркем әдебиеттің жіті тартысы театрланған қойылым түрінде талқылауды ұйымдастырған әдеби ойын түрі.

Әйелдер романының салоны – әйелдер романын сүйшілердің кездесуі. Махаббат прозасы бастаушылармен танысу, жазушылардың өмірлік фактілері, слайд-шоу, бейнетұсаулар қарастырылуға болады. Барлық әйелдер үшін, әйелдер жайлы кітап көрмелер, сұрақ-жауаптар, байқаулар, ойындар ұйымдастыруға болады.

Дәріс – қай сұрақ бойынша көзқарастардың жиынтығын көрсететін ашық шығу – монолог. Содан кейін дәрісхананың сұрақтарына жауаптар алынады.

Дөңгелек үстел – пікір талас немесе пікір алмасу өткізуге қолайлы формат. Оның мақсаты – талқыланатын мәселер туралы қатысушыларға өз пікірлерін көрсету, жалпы пікірді тұжымдау. Шараларды өткізудің ең танымал форматтарының бірі мазмұны жағынан әсерлі.

Жазушы бенефисі – жазушыға құрмет көрсетуге арналған кітапханалық кеш. Басты шарт – кейіпкердің міндетті түрде қатысуы. Кездесу барысында әдебиетші оқырмандармен сұхбат жүргізеді, әдеби шығармалардың үзінділері естіледі, жаңа басылымдар алғашқы таныстырылады, тақырып бойынша сахнаулар мен викториналар орынды.

Қонақ жай – камералы жағдайда жасалған тақырыптық кездесу ретінде кешенді іс-шара. Поэтикалық музыкалық театрлық қонақ жайларды ажыратады. Қонақтарды жию кезінде айтарлықтай тыныш, әуен, нәзік ырғағымен музыка қосылады. Қонақ жайдың иелері барлығына

ыңғайлы орналстыруға көмектесіп күлімсіреу сыйлап, амандасады. Қонақтармен таныстыру тапқыр, әзілқой, байыпты, көңілді болу мүмкін. Қонақ жайдың тақырыбы сұхбаттардың, музыкалық немесе поэтикалық үзінділердің, слайдтардың немесе кеңестердің тақырыбын белгілейді. Қонақ жайда әрқашан анекдоттар естіледі – күлдіргі қысқа бірқақпайлар. Театрлық қонақ жай костюмді болу мүмкін, спектакльдерден сахналар орынды театрлық ақ көбелектен элементтер де орынды.

Қызықты адаммен кездесу – жүргізуші қай сұрақ бойынша (мәселе) пікірлерімен алмасуды басқаратын әдейі ұйымдастырылған айрықша тұлғамен оқырмандардың сұхбаты (жазушымен, қоғам қайраткермен, мамандық өкілімен, саяхат, кейіпкермен және т.б.)

Кәсіптік сағат – Кітапханалық – библиографиялық жұмысының түрі. Колледж, кәсіптік лицейлер арасында жүргізіледі. Мысалы: «Шаштараз ісі».

Кеш – кешкі жиналыс, көңіл көтеру мақсатымен ұйымдастырылған достық кездесу. Әдеби музыкалық, әндік, би, поэтикалық және т.б. болу мүмкін.

Конкурс – ең жақын қатысушыларды, орындаушыларды, жұмысты таңдау мақсатымен ойластырылған жеке немесе топтық сайысы. Конкурс жұмыстың жеке түрі болуы мүмкін (әдеби, поэтикалық, музыкалық, экологиялық, фольклор) немесе кешенді іс-шараның, мерекенің, ойынның бөлігі болу мүмкін. Кітапханашының шешімін талап ететін негізгі сұрақтары: қатысушыларды белгілеу (жеке қатысушылар, топтар) әр түрлі қиындықтармен тапсырмаларды таңдау (1-ден 12 дейін), сайыстың қызметтерін бағалау үшін алқа орган құру (қазылар алқасы, ғылыми кеңесі); бағаның критерийін белгілеу; жеңімпаздар үшін сыйлық таңдау; реквизит таңдау; бөлмені безендіру; жанкүйерлерді таңдау және т.б.

Кітап талқылау – еркін пікір сайыс түрінде оқырман тобымен кітапханашы, автор, сыншы және т.б. көркем және сала әдебиеттің шығармаларын ұжымдық саралау мен бағалау жұмысы. Оқырмандар өз еркімен, әр түрлі белсенділік пен ынтамен талқылауға қатысады. Кітап таңдауы маңызды болып саналады. Оқырмандардың жас ерекшелігін, қызығушылықтарын, қажеттіліктерін, дайындық деңгейін жақсы білу керек.

Кітапханалық конференция – конференция (лат) – белгілі мәселелерді талқылайтын жиналыс, кеңес. Біліктілікті арттыру формасы, мақсаты кітапханалық іс-тәжірибелерді терең зерттеу, теориялық меңгеру және тәжірибелік ұсыныс жасау. Кәсіптік шеберлікті шыңдауға және іс-тәжірибелерді таратуға ғылыми – тәжірибелік конференцияларды маңызы зор.

Мамандар күні – көпшілік шаралардың бір түрі. Нақтылық мамандық бойынша әдебиеттерді ашық көрсету, тақырыптық көрмелер, библиографиялық шолулар, кеңестер және мамандар өкілдерімен кездесулер, дәрістер, кәсіби мәселелерді талқылау арқылы жүргізілетін ақпараттық библиографиялық жұмыс жүйесінің кешенді шарасы. Маман күні (маман онкүндігі) – бірнеше мамандық мамандарын қызықтыратын нақтылы маман бойынша (мұғалімдірдің, экологтардың және т.б.) немесе сала аралық тақырып бойынша оқырман кең ақпарат беруге арналған кешенді іс-шара. Ұзақтылығына қарағанда: Маман аптасы, маман онкүндігі. Іс-шараның кезінде немесе одан кейін қажетті деректемелердің немесе көшірмелердің беруін қамтамасыз ету маңызды.

Марафон – бір тақырыппен біріккен көпшілік іс-шаралардың циклі. Спорттық атауын бастаудан мәреге дейін деген бағдарды, жарыс сипатын, кедергі болғанын ақтайды. Зияткерлік сұрақтар мен шығармалық тапсырмалар, әр түрлі конкурстар бірнеше күн бойы созылатын кітапханалық марафонның бағдарламасын құрайды. Марафонға көп саналы оқырмандар қатысады.

Ми шабуыл – (батыл әрекет штурм) – қатысушылардан ең аз мерзімде белгілі міндеттің шешу ойларын (нұсқаулар) ұсынуды талап ететін зияткерлік ойын.

Ойын – ертеден келісілген және белгіленген ереже бойынша күрес, әдейі ұйымдастырылған көңіл көтеру. Түрлері: дидактикалық, рольдік, зияткерлік, көңіл көтерлік және т.б. Көпшілік жұмыстардың түрлердің көбі ойын элементтерімен танылған. Бұл викториналар, әдеби саяхаттар, оқымысты және ұқыптылардың конкурстары, әдеби аукциондар, әдеби кейіпкерлердің шеруі, әдеби жұмбақтар және т.б. Ойын түрлерінің қызықтылығы көңіл көтерілікпен ұқсастығы жоқ.

Оқылған кітаптар бойынша сұхбат – оқырманмен кітапты қайтару кезінде әңгімелесу. Кітапханашы сұрақтарды ертеден ойластырады. Бірінші сұрақ кітапқа өз қарауын білдіруге

немесе ұнатып қалған орындарын еске түсіруге балаға түрткі болу керек. Жастары кіші оқырмандармен әңгіме түсіруге балаға түрткі болу керек. Жастары кіші оқырмандармен әңгіме құруға осындай сұрақтар көмектеседі, мысалы: «Кітапта саған не ұнады?», «Қай кезде сен ерекше уайымдадың және толқыдың?». Үлкен балалар әңгімесінде оқырманды кетіретін, әңгімені ары қарай жалғастыруға келмейтінге апаратын жетекші сұрақтарға жоламау керек. Сұрақты кітаптың аты ойға салу мүмкін. «Сенінше кітап дұрыс аталған ба?». Егер оқылған кітаптың кейіпкерлерін салыстыруға болса, осындай сұрақта болу мүмкін: «Кітаптың қай кейіпкері саған қатты ұнап қалды және не себепті?». Кейде әңгімені автордың өз кейіпкерлеріне қараудан бастауға болады. Егер кітапханашы оқырман өзі оқыған кітап туралы әңгімеге қосылады деп сенімді болмаса, оқырманның пікірін күтпей, сонымен оқырманды сұхбатқа шақырып, өзі кітап туралы әсерімен бөліседі. Сұхбат үстінде кітапханашы оқырман кітаптан қандай пайдалы нәрселерді алды. Оны қалай бағалайды, алған білімдерді тәжірибелік қызметте пайдаланды ма, неліктен оқырманды ұсынылған кітап қанағаттандырған жоқ және т.б.

Оқырман бенефисі – бір оқырманның құрметіне жасалған кешенді іс-шара. Кітапханалық кездесудің кейіпкерлері – қандай болсын білім саласына (тарих, медицина және т.б.) немесе жанрға (фантастика поэзия және т.б.) қызығушылықпен қарайтын оқырмандар. Бенефициант-оқырман белгілі талаптарға сай болу керек, жан-жақты дамыған, ашық тұлға болу тиіс. Бенефиске дайындалған кезде кейіпкер оқылған кітаптар немесе өзінің оқырман ерекше ықыласының принципі бойынша көрме ұйымдастырады (кітапханашы көмегімен) Іс-шарада бенефициант оның тақырыппен (жанрмен) қалай және қашаннан бері айналысатын туралы айтып береді. Кітап таңдау әдістерімен бөліседі, оқылған кітаптарға баға бере алады. «Оппонент» ретінде де оқырмандар шығады – құрдастар және балалар оқуының жетекшілері. Атақты (жазушылар, суретшілер, әртістер, саясаткерлер және т.б.) сонымен бірге атағы аз шыққандар беріледі. Бірақ қызықты адамдар – коллекция жиюшылар, саяхатшылар, көп балалы аналар және т.б. болуы мүмкін. Жазушы бенефисі – бұл ең үздік оқырмандарды насихаттау, құрдастар көзінше олардың абыройын жоғарлатудың нәтижелі құрал.

Оқырмандар лентасы – балаларға арналған акция. Акция мақсаты ғажайып ағаш құру. Кітапхананың балалар бөлімі ауласындағы ағашқа жас оқырмандармен байланған талға әр түсті ленталар. Олардың «Ұлы кітапқа» деген махаббат белгісін көрсетті.

Паблик рилейшнз – Қоғаммен байланыс, пиар (англ. Public Relations – қоғаммен байланыс).

Бұл кітапханаға қарым – қатынасын дамыту мен қамқорлығы. Паблик ридейшнз шарасына әлеуметтік жобалар кіреді, көрме циклдері, акциялар, флешмобтар, жаңа басылымның тұсау кесерлері. Ең керекті хабар БАҚ.

Пікір сайыс алтыбақан – тербетілген алтыбақанға ұқсастырып жасалған, талқылау-сұхбаты; ағаш-алтыбақанды екі әріптес кезекті түрткімен тербетеді. Пікірсайыс алтыбақан ертеден жарияланған тәртіп ережелері болуы мүмкін: бір топ ережесі, плюрализм ережесі, сыпайлылық ережесі және т.б. Талқылауға сұрақ таңдап біткенде әрбір топтардың қатысушылары кезектен пікірлерді айтады. Кітапханашы оқырмандардың күштері азайғандарын сезіп алмай, мақтап, түзеп, бағыттап, пікірсайыс алтыбақанның жолын және ырғағын қолдап тұрады. Пікірсайыстың аяғында оның нәтижелері айтылады.

Портрет-кеш – нақтылы адамдарға – әдебиет, өнер, ғылым аса көрнекті қайраткерлерге арналған кешенді іс-шара. Кітапханашы мақсатында тек қана іс-шараның кейіпкердің шығармашылығымен ғана байланысты емес, және де кім қандай адам болған, оның тамырлары қайдан, оның отбасы туралы және т.б. туралы айтып беру. Бір сөзбен айтқанда, оның портреттің барлық болатын құралдарымен суреттеуге болады. Орталық кештің дайындау элементі кейіпкердің портреті болып табылады.

Саяхат ойын – маршрутты ойын, кезеңдерден өту ойыны, станция бойынша ойын, эстафета ойын. Саяхат – ойынның мақсаты – әсерді күшейту, мазмұнына ерекшелік қосу, олар көңіл бөлмейтін нәрселерге балалардың назарын аудару. Міндетті элемент – маршруттік бетте белгіленген жоба бойынша топ қатысушылардың мақсаттылық жүру процедурасы саяхат-ойынның ерекшеліктері; топ оқырмандардың әрқайсысында өз рөлі бар саяхатшылар экипажына айналу; қызықты аттарымен аялдамалар белгіленген болу карта түріндегі саяхат маршрутын құрастыруы және безендіруі. Аялдамаларда әр түрлі түрлер, тәсілдер, әдістері қолданылған арқылы сюжеттің негізгі іс-әрекеттер пайда болады.

Сұрақтар мен жауаптар кеші – өзекті тақырыптың кешенді іс-шара (қоғам-саяси оқиғалар, ғылымның әдебиеттің және өнердің, медицинаның жетістіктері, этикалық мәселелер және т.б.) Тақырып таңдауы жергілікті шарттармен, оқырмандарды белгілі сұрақтарға тарту қажеттілігімен белгіленеді. Дайындау уақытында кітапханашы сұрақтарды құрастырып, оқырмандарды олармен таныстырады (кітап көрмелерде, плакаттарды орналастырады, ауызша жариялайды), кітап көрмелерін ұйымдастырады, шолулар, сұхбаттар (жеке және топталған) өткізеді. Кешті жүргізуші ашады. Ол қысқаша тақырып, бар болған сұрақтардың сипаты туралы айтады, жауаптардың реті туралы ақпарат береді, кеңесшілермен таныстырады, алдын ала белгілі ретінде реттелген сұрақтар қояды. Ол да әрбір сұрақ бойынша қорытындысын шығарады, қажет кезде түзетулерді істейді және тақырыпты түсінуге көмектесетін әдебиетті ұсынады. Сұрақтар біткен соң, қорытындылар шығарылады.

Сұхбат – кітапханашының белгілі бір тақырыпқа байланысты әңгіме (жаңалық). Тақырып әңгімелер, кітаптар туралы әңгімелер болады. Сұхбат сұрақтар қою міндетті, балаларда жауаптарды табуға және тақырыпқа қызығушылықты ояту қажет.

Сыр-сандық – Оқырмандардың үстелінің үстіне «сандық» қойылады. Кітапханашы сандықтың ішіне әдеби кейіпкерлерге қатысты әр түрлі заттарды алып шығып, оның қай шығармаға қатысты бар екенін сұрайды. Сұраққа дұрыс жауап берген оқырмандарға жетон беріледі.

Тақырыптық кеш – белгілі бір тақырыпқа арналған көпшілік шаралар, бір кештің аясында нақты бағдарлама бойынша құрылады.

Тұсау кесер – жаңа кітаптар, газеттер, мерзімді басылымдар, бейне бағдарламалар кітапханалық көрмелер, стендтер және ақпараттық өнімдер көрсетіледі.

Флэш-моб – алдын-ала жоспарланған бұқаралық акция, жалпы адамдар тобымен қоғамдық орындарда жиналады, алдын-ала сөйлесіп жасалатын қозғалыс және содан соң таралады.

Шеберлік сынып – кәсіптілікті жоғарлатуға ең бірінші түрі, авторлық бағдарламаның тәжірибелік және теориялық білімін хабарға бағдарлау. Кітапханалық қызметте әртүрлі бағдар бойынша шеберлік сыныптар өткізіледі.

Шығармашылық лаборатория – өзекті мәселелерді шешу жөнінде нақты ұсыныстар әзірлеуге және оқытудың түрлі формасы. Шығармашылық лабораторияның мақсаты: кәсіптік байланысты құру жана идиялармен және инновациялық жұмыс тәжірибесімен алмасу, кәсіби шеберлікті үйрету.

Кітап талқылау – еркін пікір-сайыс түрінде оқырман кітапханашы, автор, сыншы және т.б. көркем және сала әдебиеттің шығармаларын ұжымдық саралау мен бағалау жұмысы. Оқырмандар өз шығармаларын ұжымдық саралау мен бағалау жұмысы. Оқырмандар өз еркімен, әр түрлі белсенділік пен ынтамен талқылауға қатысады. Кітап таңдауы маңызды болып саналады. Оқырмандардың: жас ерекшелігін, қызығушылықтарын, қажеттіліктерін, дайындық деңгейін жақсы білу керек.

Кітапханалық калейдоскоп – кітапханашы күніне арналып өткізуге болады, әр филиал өз іс-шарасын театрландырылған көрністе көрсетіледі, мысалы кітапхана өмірінен немесе пайдаланушы мен кітапханашы арасындағы қызықты жағдайлар туралы және т.б.

Поэтикалық марафон – шағын алаңда белгілі бір ақынның поэзиясын бірнеше кезектесіп мәнерлеп оқып шығуы.

Әдеби аукцион – нақты аукциондардың ережелері көшірілген әдеби ойын: ұсынылған сұраққа кімнің жауабы соңғы және толық болса, сол жеңіске жетеді. «Саудаласуға» әдеби шығармалардың білгіштері кіреді. Ең оқымысты кітапты «сатып алуға» мүмкіндікке ие болады. Ойынды өткізу үшін «сатуға арналған» кітаптарды және аукционның қатысушыларына ұсынылған сұрақтарды дайындау керек. Мысалы: Атауында цифра кездесетін кітаптардың аттарын атап шығу (түс, есім, хайуанның аты және т.б.)

Кітапханалық акция – (лат. Action – іс-әрекет) белгілі бір жетістікке жету мақсатында ұйымдасқан түрде өткізілетін іс-шара, өткізбес бұрын мақсатын, маңыздылығын және қандай шеңберде өткізілу қажеттілігін анықтап алу керек.

Флешбук – дәйексөз, сурет және басқа кітап туралы ақпарат арқылы қызықты бір кітапқа тұсау кесере өткізу.

Әдеби караоке – (литературное караоке) – бұл музыканың сүйемелдеуімен өтетін мәнәнерлеп оқудан байқау. Онда бірінші өлең оқылады, оқитын адам сол өлеңге музыканы тандап алу керек, музыкалық сүйемелдеу сол өлеңнің ритміне сай келу керек.

Әдеби вернисаж – ақын-жазушылар шығармаларында әдебиет, мәдениет, өнер саласындағы қайраткерлерге арналған әдеби портреттер бар. Бұл ойын түрінде өткізіледі-2 топқа бөлініп, 1-топ «әдеби портреттегі» кейіпкерге аннотация беріп шығармасынан үзінді оқиды, 2-топ сол кейіпкерді табу керек.

Библиофреш – (англ. Fresh – жаңарған) жаңа кітаптарға библиографиялық шолу жасау.

Шок-урок – өте өзекті мәселелерге арналған тақырыптарда видеослайд, бейнефильм көрсету арқылы түсіндіріліп өткізіледі, мысалы, СПИД, есірткі, темекінің зияны, экстремизм және т.б.

Дивертисмент кеші – (дивертисмент – франц. Тілінен ауд. Көңіл көтеру) тексттік материал мен концерттік номерлер алмасып өткізіледі. Бағдарламасына тамаша қарым қатынас, демалыс ахуалын келтіру мақсатында әр түрлі музыкалық жанрлар енеді.

Оқырман конференциясы – оқырмандармен жүргізілетін белсенді жұмыс түрінің бірі. Оқырман конференциясының мәні оның өткізілуінде ғана емес, әр оқырманның сол кітап жайлы өз көз қарасын, пікірін тыңдау, дәлелдеу және өзге пікірлермен де санасу болып табылады. Конференция пікір алмасу түрінде өткендіктен, оның негізіне оқығанды талдау жатады. Оқырман конференциясының түрлері: мазмұны бойынша – көркем шығармалар және арнайы әдебиеттер болып бөлінеді. Кәсіби, ғылыми әдебиеттерге оқырман конференциясын өткізу өндіріс және ғылыми мекемелерде өткізіледі. Көбінесе ондай конференциялар кәсіби деңгейді көтеруге арналған оқулықтар, монографиялар, басылымдар болуы мүмкін. Мұндай талдаулар ғылыми кітапханалардың оқу орындарының кафедраларында өтетін әдістемелік семинар аясында ұйымдастырылуы мүмкін. Көбінесе, оқырмандар конференциясы көркем әдебиеттерді талқылауға арналады, олар бір немесе тақырып бойынша топтастырылған бірнеше кітапты (тақырыптық), жеке авторлардың шығармашылығына арналуы мүмкін.

Печа-Куча (Pecha Kucha) – жобалар мен идеялардың қысқа, шектеулі уақыт аралығында, PechaKucha Nights бейресми конференцияларында баяндалатын дербес тұсау кесерлер. Сөйлеуші 20 слайдтан тұратын тұсаукесер-баяндамасын ұсынады, әр слайд 20 секундтан көрсетіледі де, автоматты түрде келесі слайдқа көшіріледі. Осылай баяндама уақыты 6 минут 40 секунд немесе 6 минутқа шейін шектеледі. Баяндамалар бірінен соң бірі ұсынылады. Олардың саны әдетте 8 бен 12-ге дейін болады.

Әңгіме – әдебиетте оқиғаны қарасөзбен баяндайтын шағын көркем шығарма жанры. Әңгіменің жанрлық ерекшеліктері оқиғаны баяндау тәсілі, композициялық, сюжеттік құрылысы, көркемдік жүйесі арқылы айқындалады. Әңгіменің шағын, кейіпкерлер саны аз, сюжет ұйытқысын құрайтын оқиғаның басталуы, шарықтау шегі мен шешімі болады.

Біздің кітапхананың мекен-жайы:

110300, Қостанай облысы, Арқалық қаласы

Абай көшесі, 62. Тел. (факс) 7-09-16.

E – mail:arkounb@mail.ru

Құрастырушы: А. К. Ахметжанова

Компьютерлік терілім: А. К. Ахметжанова

Шығарылымға жауапты: К. Б. Борибаева

Басуға қол қойылды 05.02.2018.

Таралым 5

Басылым: ксерокс

Көлем 1,3

